

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL Y. T. 2016-09-05 SKUNDO**

2017 m. balandžio 3 d. Nr. S-73 (7-208/2016)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:

komisijos pirmininkės
komisijos narių

Editos Veršelienės
Martyno Endrijaičio
Rasos Stravinskaitės
Andriaus Veniaus – pranešėjas
Linos Vosylienės

sekretoriaujant

Ramutei Matkevičienei

mokesčių mokėtojai nedalyvaujant

dalyvaujant mokesčių administratoriaus
atstovui

H. C.

2017 m. sausio 31 d. išnagrinėjusi Y. T. (toliau – Pareiškėjas) 2016-09-05 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2016-08-12 sprendimo Nr. 68-213, n u s t a t ė:

Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) 2016 m. spalio 25 d. posėdyje, dalyvaujant Pareiškėjo atstovams U. R. bei P. I. ir Inspekcijos atstovui H. C., prieš pradėdant nagrinėti Pareiškėjo skundą Pareiškėjo atstovai žodžiu paprašė sustabdyti skundo nagrinėjimą, nes Pareiškėjas Inspekcijai pateikė 2016-10-24 pasiūlymą dėl mokestinio ginčo užbaigimo pasirašant susitarimą dėl mokesčių ir su jais susijusių sumų dydžio (Komisijai buvo pateikta minėto pasiūlymo Inspekcijai kopija).

Kadangi mokestinis ginčas tarp Pareiškėjo ir Inspekcijos kilęs dėl Inspekcijos 2016-08-12 sprendimo Nr. 68-213, kuriuo Pareiškėjui nurodyta sumokėti 5103,40 Eur GPM, 1292,93 Eur GPM delspinigius ir 510 Eur GPM baudą, o iš Pareiškėjo Inspekcijai pateikto pasiūlymo dėl susitarimo matyti, kad Pareiškėjas siūlo mokesčių administratoriui tartis dėl nurodytų mokesčių ir su jais susijusių sumų dydžio, Komisija, remdamasi MAĮ 71 str. 1 dalies nuostatomis, 2016-10-25 protokoliniu sprendimu Nr. PP-326 (7-208/2016) Pareiškėjo 2016-09-05 skundo nagrinėjimą sustabdė, iki bus pasirašytas atitinkamas susitarimas dėl mokesčio ir

su juo susijusių sumų dydžio ar atsisakyta pradėti susitarimo pasirašymo procedūrą ir įpareigojo Pareiškėją pateikti šio sprendimo kopiją.

Inspekcija 2017-01-09 pateikė Komisijai 2017-01-06 raštą Nr. (24.10-31-5)-R-138, kuriuo informavo, kad nėra pagrindo pasirašyti susitarimą su Pareiškėju dėl papildomai apskaičiuotų mokesčių ir su jais susijusių sumų. Šio Inspekcijos rašto kopiją Komisijai 2017-01-23 pateikė ir Pareiškėjo atstovas U. R..

Kadangi neliko aplinkybių, dėl kurių Pareiškėjo skundo nagrinėjimas buvo sustabdytas, Komisija 2017 m. sausio 31 d. posėdyje Pareiškėjo skundo nagrinėjimą atnaujina ir priima sprendimą iš esmės.

Inspekcija ginčijamo 2016-08-12 sprendimo Nr. 68-213 pirma dalimi atnaujino Pareiškėjo 2016-06-30 gauto skundo nagrinėjimą.

Antra sprendimo dalimi Inspekcija patvirtino Vilniaus apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Vilniaus AVMI) 2016-06-07 sprendimo Nr. (4.65)-FR0682-362 dėl 2016-04-20 patikrinimo akto Nr. FR0680-290 tvirtinimo nurodymus Pareiškėjui sumokėti į biudžetą 5103,40 Eur gyventojų pajamų mokesį (toliau – GPM), 1292,93 Eur GPM delspinigius ir 510 Eur GPM baudą (10 proc. mokesčio dydžio).

Vilniaus AVMI, atlikusi Pareiškėjo GPM mokesstinį patikrinimą už laikotarpį nuo 2012-01-01 iki 2013-12-31, nustatė, kad šiuo laikotarpiu Pareiškėjo ir jo sutuoktinės Yanjing Guo išlaidos, atitinkamai 70177,08 Lt ir 131079,65 Lt, viršijo bendras oficialiai gautas pajamas, t. y. Pareiškėjas ir sutuoktinė minėtu laikotarpiu gavo nedeklaruotų ir neapmokestintų pajamų. Konstatavusi šias aplinkybes, Vilniaus AVMI, vadovaudamasi 2004-04-13 Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 (toliau – MAĮ) 70 straipsnio ir Inspekcijos viršininko 2004-05-24 įsakymu Nr. VA-103 „Dėl Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių (toliau – Taisyklės) nuostatomis, Pareiškėjo mokesčių bazę nustatė pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą ir, vadovaudamasi atitinkamomis 2002-07-02 Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 (toliau – GPMĮ) nuostatomis, nuo minėtu būdu nustatytos mokesčių bazės apskaičiavo ir nurodė sumokėti į biudžetą 5103,40 Eur GPM, 1292,93 Eur GPM delspinigius bei skyrė minimalią 510 Eur GPM baudą (10 proc. dydžio).

Skundžiamu sprendimu Inspekcija patvirtino Vilniaus AVMI 2016-06-07 sprendimą Nr. (4.65)-FR0682-362.

Skundžiamame sprendime pažymėta, jog vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 3.87 ir 3.88 straipsnių nuostatomis, po santuokos sudarymo sutuoktinių įgytas turtas ir gautos pajamos (išskyrus lėšas būtinas profesinei veiklai) laikomos bendrąja jungtine nuosavybe. Turto pripažinimui bendrąja jungtine nuosavybe pagal CK nuostatas neturi reikšmės, kieno iš sutuoktinių jis įgytas, o abiejų sutuoktinių teisės į turtą, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, laikomos lygiomis. Taip pat pagal CK 3.109 straipsnių nuostatas iš bendro sutuoktinių turto vykdomos prievolės susijusios su šeimos namų ūkio išlaikymu bei bendro turto tvarkymo išlaidomis. Taigi, Inspekcijos teigimu, analizuojant Pareiškėjo gautas pajamas bei patirtas išlaidas, pagrįstai atsižvelgta ir į sutuoktinės (santuoka įregistruota 2005-05-17) gautas pajamas, patirtas išlaidas bei piniginių lėšų likučius.

Pozicijos, kad santuokos metu vieno iš sutuoktinių gautos pajamos yra priskirtinos abiem sutuoktiniams laikosi ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT), kuris savo sprendimuose yra nurodęs, jog GPMĮ prasme pajamos, gautos iš disponavimo bendru turtu sandorių pagrindu, veikiant sąžiningai ir teisėtai, yra bendraturčių, o ne vieno iš jų pajamos, į kurias kiekvienas iš jų turi lygias teises, be to, bendrąja jungtine sutuoktinių

nuosavybe esantis turtas priklauso lygiomis dalimis abiems sutuoktiniams, juo disponuojama abiejų sutuoktinių bendra valia (*LVAT plenarinės sesijos 2002-03-13 sprendimas adm. byloje Nr. A-7-158/2002, 2006-10-20 sprendimas adm. byloje Nr. A-4-916/2006*), vadinasi mokesstinės prievolės, atsirandančios iš disponavimo tokiu turtu, taip pat dalintinos sutuoktiniams po lygiai. Šios praktikos yra laikomasi ir vėlesnėse LVAT išnagrinėtose bylose (*LVAT 2011-08-29 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2164/2011, 2011-06-23 nutartis adm. byloje Nr. A-442-2250/2011, 2011-02-25 nutartis adm. byloje Nr. A-556-264/2011*), o 2016-06-23 nutartyje adm. byloje Nr. A-777-438/2016 LVAT taip pat akcentavo, kad administracinių teismų praktikoje aiškinant teisės aktų nuostatas, kiek tai susiję su pajamų, kurias gauna asmuo būdamas santuokoje apmokestinimu, yra konstatuota, kad tokiais atvejais turi būti laikomasi prezumpcijos, jog pajamas gavo abu sutuoktiniai.

Inspekcija nurodo, kad siekiant objektyviai nustatyti Pareiškėjo mokesčio bazę, buvo atlikta laikotarpio iki 2012-01-01 Pareiškėjo pajamų ir išlaidų analizė, t. y. buvo siekiama nustatyti, ar Pareiškėjas ir jo sutuoktinė turėjo ir galėjo turėti piniginių lėšų likutį laikotarpio pradžioje (2012-01-01), į kurį, vertinant Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pajamas ir išlaidas tikrinamuoju laikotarpiu, būtų atsižvelgta. Nustatyta, jog tikrinamojo laikotarpio pradžioje Pareiškėjas ir jo sutuoktinė turėjo 17197,34 Lt piniginių lėšų gryniaisiais pinigais likutį ir 4485 Lt piniginių lėšų likutį bankų sąskaitose. Į šias sumas atsižvelgta vertinant ateinančių metų Pareiškėjo ir jo sutuoktinės gautų pajamų ir patirtų išlaidų balansą.

Inspekcija pažymi, kad, vertinant Pareiškėjo ir jo šeimos patirtas išlaidas, jeigu jas buvo įmanoma nustatyti tiesiogiai, mokesčių administratorius pripažino faktiškai patirtas vartojimo išlaidas (2012 metai), o nepavykus nustatyti visų patirtų išlaidų tiesiogiai, buvo vadovautasi Lietuvos Respublikos statistikos departamento (toliau – Statistikos departamentas) duomenimis, minusuojant išlaidų sumą, kuri buvo nustatyta tiesiogiai bei iš statistinių vartojimo išlaidų minusuojant išlaidų dalį vaikams už alkoholį ir tabaką (2013 metai).

Nustatyta, jog Pareiškėjo sutuoktinė valdo 100 proc. UAB "D1" akcijų (nuo 2011 metų). Metinėse pelno mokesčio deklaracijose (forma PLN204) „D1“ už 2010–2013 metus deklaravo: 2010 metais 66616 Lt nuostolį, 2011 metais 48698 Lt nuostolį, 2012 metais 74519 Lt nuostolį, 2013 metais 113425 Lt nuostolį. Minėta įmonė 2014-08-14 įtraukta į mokesčių įstatymų pažeidimų, piktnaudžiavimo atvejų bei kitos mokesčių apskaičiavimo ir sumokėjimo kontrolei svarbios informacijos duomenų bazę pagal 30 kriterijų – Mokesčių mokėtojai, kuriems yra duotas mokesčių administratoriaus nurodymas atsiskaityti negryniaisiais pinigais.

Nustatyta, jog Pareiškėjas ir sutuoktinė 2012 metais gavo šias pajamas: Pareiškėjas gavo 8927,35 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas; sutuoktinė gavo 4846,47 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas; 66,03 Lt įskaityti į sąskaitą banko skolai padengti; 89683,03 Lt pervesti Pareiškėjo tėvo Tian Ren Bin; 10306,61 Lt pervesti Pareiškėjo tėvo draugo Wang Hua Jun; 79080 Lt gauti sutuoktinės, kaip atskaitingo asmens, iš UAB "D1" kasos. Pareiškėjo su sutuoktine gautos pajamos ir disponuojamos lėšos 2012 m. sudarė 192909,49 Lt.

Pareiškėjas su sutuoktine 2012 m. patyrė šias išlaidas: 460,19 Lt sumokėta banko mokesčių; 40 Lt pervesti Vilniaus AVMI; 193,20 Lt pervesti BĮ „Biudžetinių įstaigų buhalterinė apskaita“; 70393,37 Lt pervesti UAB "C1" 5337,60 Lt iš Pareiškėjo sąskaitos pervesti fiziniam asmeniui X. .; 162337,45 Lt išleisti sutuoktinės, kaip atskaitingo asmens, UAB "D1" reikmėms; 43230,35 Lt patirtos vartojimo išlaidos (pagal banko sąskaitų išrašus). Pareiškėjo šeimos patirtos išlaidos 2012 m. – 281992,16 Lt.

Įvertinus Pareiškėjo su sutuoktine 2012-01-01 turėtą 21682,34 Lt (4485 Lt Lt banke ir 17197,34 Lt gryniaisiais pinigais) piniginių lėšų likutį, gautas 192909,49 Lt pajamas, patirtas 281992,16 Lt išlaidas, įneštus į banko sąskaitas 18590,79 Lt grynuosius pinigus bei Pareiškėjo

išimtus iš banko sąskaitų 700 Lt, nustatyta, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės išlaidos viršijo gautas pajamas 70177,08 Lt.

Nustatyta, jog Pareiškėjas su sutuoktine 2013 metais gavo šias pajamas: Pareiškėjas gavo 10505,80 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas; sutuoktinė gavo 4742,99 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas; 531,50 Lt pervesti AB „Lesto“; 20613,22 Lt dalimis pervesti Pareiškėjo tėvo T. R. B.; 13759,41 Lt pervesti Pareiškėjo motinos brolio L. R.; 5865,00 Lt pervesti į Pareiškėjo banko sąskaitą iš UAB "B1" 25633,89 Lt gauti sutuoktinės, kaip atskaitingo asmens, iš UAB "D1" kasos. Nustatyta, kad Pareiškėjo su sutuoktine gautos pajamos ir disponuojamos lėšos 2013 metais sudarė 81651,81 Lt.

Pareiškėjas su sutuoktine 2013 m. patyrė šias išlaidas: 671,40 Lt sumokėta banko mokesčių; 34182,72 Lt sumokėti už sūnaus F. M. mokslą Tarptautinei Amerikos mokyklai; 136421,24 Lt išleisti sutuoktinės, kaip atskaitingo asmens, UAB "D1" reikmėms; 5452,00 Lt Pareiškėjo pervesti UAB "D1" 8056,71 Lt patirtos šeimos vartojimo išlaidos, atsiskaitant per banko sąskaitas; 28404,09 Lt patirtos vartojimo išlaidos (iš 36460,80 Lt (775,10 Lt – suaugusiam asmeniui ir 744,10 Lt – vaikui), nustatytų pagal Statistikos departamento pateiktas vidutines vartojimo išlaidas vienam namų ūkio nariui per mėnesį (775,10 Lt / mėn. x 12 mėn. x 2 asm.) + (744,10 Lt / mėn. x 12 mėn. x 2 asm.), atėmus 8056,71 Lt išlaidas, patirtas per banką). Pareiškėjo su sutuoktine patirtos išlaidos 2013 metais sudarė 213188,16 Lt.

Įvertinus Pareiškėjo su sutuoktine 2013-01-01 turėtą 2776,75 Lt piniginių lėšų likutį banke, 2013 m. gautas 81651,81 Lt pajamas, grynaisiais pinigais į banko sąskaitas įneštus 7525 Lt, Pareiškėjo iš sąskaitos išimtus 388 Lt, 2320,05 Lt piniginių lėšų likutį banke metų pabaigoje, patirtas 213188,16 Lt išlaidas, nustatyta, kad Pareiškėjo su sutuoktine patirtos išlaidos 2013 metais viršijo oficialiai gautas pajamas 131079,65 Lt.

Inspekcija skundžiamame sprendime išsamiai nurodo MAĮ 70 straipsnio ir Taisyklių taikymo pagrindus ir sąlygas, kurioms esant mokesčių administratorius mokesčių mokėtojui priklausančią mokėti mokesčio sumą apskaičiuoja pagal jo atliekamą įvertinimą, atsižvelgdamas į visas įvertinimui reikšmingas aplinkybes, turimą informaciją ir prireikus parinkdamas savo nustatytus įvertinimo metodus, atitinkančius protingumo bei, kiek objektyviai įmanoma, teisingo mokesstinės prievolės dydžio nustatymo kriterijus. Skundžiamame sprendime pažymėta, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės gautos kitos pajamos bei nuo šių pajamų mokėtini mokesčiai pagrįstai apskaičiuoti taikant MAĮ 70 straipsnio ir Taisyklių nuostatas, t. y. pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą naudojant išlaidų metodą, nes situacija nagrinėjamu atveju atitiko Taisyklių 4.1 punkte nustatytas sąlygas (*įvertinimas gali būti atliekamas, kai mokesčių administratorius mokesčių mokėtojo mokesstinės prievolės dydžio negali nustatyti įprastine, atitinkamo mokesčio įstatyme nustatyta, tvarka, nes mokesčių mokėtojas nevykdo arba netinkamai vykdo savo pareigas: apskaičiuojant mokesčius (nepateikia mokesčio deklaracijos, nustatytą tvarka patvirtintos ataskaitos ar kito dokumento, į mokesčio deklaraciją įrašo neteisingus (nepatikimus, prieštarigus) duomenis, mokesčių mokėtojo įsigyto turto vertę ir / ar asmeninės išlaidos per atitinkamą laikotarpį yra didesnės už deklaruotas pajamas ir kitais atvejais*). Be to, LVAT 2007-06-05 nutartyje adm. byloje Nr. A-11-603/2007išaiškino, kad ši teisės norma (mokesčių apskaičiavimas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą) skirta ne tam, kad būtų nustatytas tikslus (t. y. objektyviais duomenimis paremtas) mokesstinės prievolės dydis, o tam, kad būtų nustatytas mokėtinos prievolės dydis, atitinkantis protingumo bei, kiek objektyviai įmanoma, teisingumo kriterijus. Pareiškėjo šeimos išlaidos 2012–2013 metais 201256,73 Lt (70177,08 Lt + 131079,65 Lt) viršijo gautas pajamas, t. y. sutuoktiniai realiais pajamų šaltiniais nepagrindė patirtų išlaidų.

Pareiškėjas (su sutuoktine) teikdamas paaiškinimus mokesčių administratoriui (2016-02-04 paaiškinimas Nr. (4.65)-339-KD-260, 2015-11-11 paaiškinimas, 2015-09-02

paaiškinimas) nurodė, jog gauna materialinę paramą iš savo tėvų ir giminių, gyvenančių Kinijoje, pervedimais į bankų sąskaitas bei grynaisiais pinigais. Pareiškėjas 2016-02-04 paaiškiniame Nr. (4.65)-339-KD-260 nurodė, kad nežino, kiek kuriais metais buvo gauta iš tėvų grynujų pinigų. Nurodė, kad jo sutuoktinė UAB "D1" reikmėms patirtoms išlaidoms padengti naudodavo iš bendrovės kasos išimtas bei iš Kinijos Respublikoje gyvenančių tėvų grynaisiais pinigais gautas pinigines lėšas, kurias ji atsiveždavo iš Kinijos beveik kiekvienais metais. Pareiškėjas paaiškino, kad jokių minėtų grynujų piniginių lėšų gavimą pagrindžiančių juridinę galią turinčių dokumentų neturi.

Pareiškėjo sutuoktinės atlikto mokesčio tyrimo metu buvo duotas 2015-10-22 mokesčių administratoriaus nurodymas Nr. (11.48)-FR0706-9030 pateikti informaciją ir juridinę galią turinčius dokumentus, kurių pagrindu 2014-01-01 susidarė UAB "D1" 188670,59 Lt įsiskolinimas Pareiškėjo sutuoktinei, kaip atskaitingam asmeniui, pridedant įsiskolinimus pagrindžiančius dokumentus bei nurodyti, iš kokių pajamų šaltinių buvo patirtos atskaitingo asmens išlaidos. Pareiškėjo sutuoktinė minėtą nurodymą įvykdė iš dalies: pateikė UAB "D1" atsiskaitymų su atskaitingu asmeniu žiniaraščius bei paaiškinimą, kad bendrovės veiklos išlaidos buvo dengiamos iš Kinijos Respublikos grynaisiais pinigais įvežtų piniginių lėšų, tačiau jokių juridinę galią turinčių dokumentų, pagrindžiančių iš Kinijos Respublikos gautų piniginių lėšų pajamų gavimo šaltinius nepateikė. Pareiškėjo sutuoktinė, kaip UAB "D1" direktorė, 2015-09-02 Vilniaus AVMI pateikė paaiškinimą, kuriame nurodė, kad gauna finansinę paramą iš Kinijoje gyvenančių giminių, prireikus pinigines lėšas naudoja UAB "D1" komercinei veiklai. Sutuoktinė nurodė, kad 2013 m. iš Kinijos į Lietuvą atsivežė 40000 EUR (138112 Lt), kurių nereikėjo deklaruoti, 2015-11-11 pateiktame paaiškiniame nurodė, kad ji su seserimi Tingting kiekvienais metais važiuoja pas savo tėvus atostogauti ir gauna iš tėvų bei į Lietuvą grynaisiais pinigais atsiveža pinigines dovanas. Pareiškėjo sutuoktinė 2016-03-08 paaiškiniame nurodė, kad kiekvienais metais išvykdavo į Kiniją ir atsiveždavo po 10000 EUR (34528 Lt).

Kadangi Pareiškėjas ir jo sutuoktinė dėl 2012–2013 metais iš savo tėvų grynaisiais pinigais gautų piniginių lėšų jokių juridinę galią turinčių dokumentų (paskolų, dovanojimo sutarčių, tėvų gautas pajamas patvirtinančių pažymų ir pan.) nepateikė, Vilniaus AVMI neatsižvelgė ir nevertino į paaiškinimuose nurodytas grynaisiais pinigais iš Kinijos Respublikos į Lietuvą įvežtas pinigines lėšas.

Centrinio mokesčių administratoriaus nuomone, Vilniaus AVMI pagrįstai kritiškai vertino Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pateiktus paaiškinimus. Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pateikti paaiškinimai negali patvirtinti realaus pinigų gavimo fakto. LVAT savo praktikoje yra pažymėjęs, jog asmenys, pasirinkdami finansines operacijas grynaisiais pinigais (dėl ko šių pajamų perdavimo faktas nėra fiksuojamas kredito įstaigose esančių sąskaitų įrašuose), prisiima ir visą riziką dėl jiems tenkančios įrodinėjimo naštos (*LVAT 2013-04-15 sprendimas adm. byloje Nr. A⁶⁰²-27-13*). Pareiškėjas nepateikė jokių objektyvių įrodymų, kurie patvirtintų piniginių lėšų gavimo faktą. Nagrinėjamu atveju vien atskirų formalių paaiškinimų apie pajamas pateikimas, nesant realaus pajamų gavimo fakto, patvirtinto visapusiška pajamų gavimo faktinių aplinkybių analize, paties pajamų gavimo nepagrindžia. Tokia išvada darytina ir atsižvelgiant į MAĮ 10 straipsnio nuostatas, įtvirtinančias turinio viršenybės prieš formą principą, pagal kurį mokesčių teisiniuose santykiuose viršenybė teikiama šių santykių dalyvių veiklos turiniui, o ne jos formaliai išraiškai (*LVAT 2007-03-15 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁷-301/2007; 2013-01-04 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-2923/2012; 2015-02-10 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹¹⁰-438/2015*). Pažymėtina, jog mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su mokesčių administratoriaus apskaičiuotomis konkrečiomis mokesčio ir su juo susijusiomis sumomis, privalo pagrįsti, kodėl jos yra neteisingos (MAĮ 67 str. 2 d.). Pastebėtina,

jog pateikti įrodymai negali būti priešaringi ir neturi kelti abejonių, ar pateikti tokius įrodymus, kurių mokestinį patikrinimą atliekančios, ar mokestinį ginčą nagrinėjančios institucijos pagrįstumą galėtų įvertinti toms institucijoms prieinama informacija. Inspekcijos teigimu, Pareiškėjo ir sutuoktinės pateikti paaiškinimai niekaip neįrodo piniginių lėšų perdavimo fakto.

Skundžiamame sprendime atkreiptas dėmesys, jog Pareiškėjo sutuoktinės valdoma įmonė UAB "D1" (100 proc. akcijų paketas) metinėse pelno mokesčio deklaracijose už 2010–2013 metus deklaravo savo veiklą kaip nuostolingą, todėl šiuo atveju yra aktuali LVAT 2014-04-15 nutartis adm. byloje Nr. A-602-409/2014, kurioje yra konstatuota, jog tai, kad tam tikras ūkio subjektas veikia nepelningai ir ši situacija tęsiasi visą ūkio subjekto veiklos laikotarpį, o ūkio subjekto dalyviai deklaruoja investuojantys į verslą gana nemažas pinigines lėšas, sudaro pagrįstas prielaidas abejoti ūkio subjekto deklaruojamu veiklos rezultatų tikrumu.

Inspekcija papildomai pažymi, jog mokesčių apskaičiavimas yra detaliai išdėstytas ir pagrįstas Vilniaus AVMI sprendime ir patikrinimo akte ir, kadangi Pareiškėjas nepateikė nesutikimo motyvų dėl aritmetinio mokesčių apskaičiavimo, Inspekcija plačiau šiuo klausimu nepasisako.

Pareiškėjas su Inspekcijos sprendimu nesutiko ir Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) prašė skundžiamą sprendimą panaikinti.

Paaiškino, jog mokesčių administratoriui ne kartą nurodė, kad gauna materialinę paramą iš tėvų ir giminių, gyvenančių Kinijoje, tiek grynaisiais pinigais, tiek pervedimais į banko sąskaitas. O mokesčių administratorius niekada neprašė pateikti dokumentų dėl turėto piniginių lėšų likučio tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2012-01-01). Visi paaiškinimai buvo teikti tik dėl tikrinamojo laikotarpio. Kadangi piniginių lėšų likutis tikrinamojo laikotarpio pradžioje turi esminę reikšmę patikrinimo rezultatams, Pareiškėjas Komisijai pateikė 2007-07-17 dovanojimo sandorio kopiją, iš kurios matyti, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė vedybų proga iš savo tėvų gavo 100000 JAV dolerių vestuvinę dovaną. Minėtas dokumentas patvirtina, kad Pareiškėjas ir sutuoktinė tikrinamojo laikotarpio pradžioje turėjo daugiau lėšų, nei nustatė mokesčių administratorius. Kaip teigė Pareiškėjas, jis šiuo metu taip pat ieško dokumentų, pagrindžiančių ir tikrinamuoju laikotarpiu gautas pinigines lėšas. Pareiškėjas taip pat nesutiko su apskaičiuotais delspinigiais bei paskirta bauda ir manė, kad jie turi būti panaikinti.

Komisijai pateiktame patikslintame 2016-10-25 skunde, prašydamas Inspekcijos sprendimą panaikinti ir pavesti mokesčių administratoriui atlikti pakartotinį patikrinimą, Pareiškėjas papildomai nurodė, kad mokesčių administratorius neištyrė ir nenustatė Pareiškėjo turėtų lėšų tikrinamojo laikotarpio pradžioje. Be to, Pareiškėjui nebuvo suteikta teisė į vertėją ir patikrinimas atliktas lietuvių kalba, kurios Pareiškėjas nesupranta.

Pareiškėjas papildomai pateikė savo ir sutuoktinės tėvų patvirtinimus dėl lėšų dovanojimo vestuvių proga, t. y. (1) 2007-10-13 Pareiškėjui padovanota 14000 dolerių; (2) 2007-12-22 Pareiškėjui padovanota 14500 dolerių; (3) 2008-06-28 Pareiškėjo sutuoktinei padovanota 10000 dolerių; (4) 2008-11-01 Pareiškėjo sutuoktinei padovanota 10000 dolerių; (5) 2012-05-05 Pareiškėjui padovanota 12500 dolerių; (6) 2013-06-08 Pareiškėjo sutuoktinei padovanota 13200 dolerių; (7) 2013-09-29 Pareiškėjo sutuoktinei padovanota 26500 dolerių (iš viso 100700 dolerių). Kaip nurodė Pareiškėjas, šios sumos perduotos jam ar sutuoktinei susitikimų su tėvais metu. Kadangi į Lietuvą įvežamos sumos neviršydavo 10000 dolerių, todėl Pareiškėjas ir jo sutuoktinė neturėjo pareigos deklaruoti įvežamų sumų. Nurodytos aplinkybės, Pareiškėjo teigimu, patvirtina, jog tikrintino laikotarpio pradžioje jis ir jo sutuoktinė turėjo daugiau piniginių lėšų, nei teigė mokesčių administratorius. Pažymėjo, kad nemoka lietuvių kalbos, todėl tik sudaręs teisinių paslaugų sutartį, jis yra tinkamai atstovaujamas ir gali pateikti visus patikrinimui reikalingus dokumentus bei išsamius paaiškinimus.

Taip pat, vadovaudamasis MAĮ 8 straipsnyje įtvirtintais protingumo ir teisingumo principais, 100 str. 1 dalyje, 113 str. 1 dalyje įgyvendinamais humaniškumo ir pagarbos asmeniui principais, socialinio teisingumo principu ir atsižvelgdamas, kokiomis aplinkybėmis buvo apskaičiuoti delspinigiai, Pareiškėjas akcentavo, jog yra pagrindas atleisti jį nuo delspinigių mokėjimo. Sprendžiant klausimą dėl atleidimo nuo delspinigių mokėjimo, Pareiškėjo teigimu, būtina įvertinti jo elgesį, bendradarbiavimą, taip pat aplinkybę, kad nebuvo užtikrinta teisė į vertėją.

Iš bylos medžiagos matyti, kad Pareiškėjo skundas atmestinas, skundžiamas Inspekcijos 2016-08-12 sprendimas Nr. 68-213 tvirtintinas.

Ginčas šioje byloje kilo dėl nurodymų Pareiškėjui sumokėti 5103,40 Eur GPM, 1292,93 Eur GPM delspinigius ir 510 Eur GPM baudą, mokesčių administratoriui konstatavus, jog Pareiškėjo kartu su sutuoktine (toliau – ir Pareiškėjo šeima; sutuoktiniai) išlaidos tikrintuoju 2012–2013 m. laikotarpiu viršijo pajamas atitinkamai 70177,08 Lt (2012 m.) ir 131079,65 Lt (2013 m.), t. y. jog Pareiškėjo šeima gavo kitų pajamų, kurių mokesčių įstatymų nustatyta tvarka nedeklaravo, nuo kurių neapskaičiavo ir nesumokėjo į biudžetą mokėtinų mokesčių.

Mokesčių administratorius, konstatavęs, jog Pareiškėjo išlaidos tikrintuoju laikotarpiu viršijo jo pajamas, taikė MAĮ 70 str. 1 dalies nuostatas ir mokesčius Pareiškėjui apskaičiavo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, taikydamas išlaidų metodą. Įvertinus skundžiamą sprendimą bei Vilniaus AVMI patikrinimo aktą ir sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo, matyti, kad šiuose dokumentuose išsamiai aptartos mokesčių administratoriaus nustatytos faktinės aplinkybės, susijusios su Pareiškėjo ir sutuoktinės gautomis pajamomis bei patirtomis išlaidomis, MAĮ 70 straipsnio ir Taisyklių nuostatos, reglamentuojančios mokesčių apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taikymą. Todėl Komisija, vengdama pasikartojimų ir, sutikdama su mokesčių administratoriaus pateiktu MAĮ 70 straipsnio ir Taisyklių nuostatų vertinimu, plačiau šių nuostatų ir faktinių ginčo bylos aplinkybių, kurios yra išdėstytos Komisijos sprendimo nustatomojoje dalyje, iš naujo neaptarinėja, o sprendime pasisako dėl Pareiškėjo skunde Komisijai nurodytų esminių nesutikimo su skundžiamu sprendimu motyvų. Pareiškėjas iš esmės neginčija byloje nustatytų faktinių aplinkybių dėl tikrinamoju laikotarpiu Pareiškėjo šeimos gautų pajamų ir patirtų išlaidų ir aritmetinio mokesčių bei baudų ir delspinigių apskaičiavimo, tačiau nesutinka su mokesčių administratoriaus nustatytu Pareiškėjo turėtu faktiniu piniginių lėšų likučiu tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2012-01-01). Pažymi, kad mokesčių administratorius niekada neprašė pateikti dokumentų dėl turėto piniginių lėšų likučio tikrinamojo laikotarpio pradžioje. Pareiškėjas papildomai Komisijai pateikė įrodymus, t. y. savo ir sutuoktinės tėvų patvirtinimus dėl Pareiškėjui su sutuoktine vestuvių proga padovanotų piniginių lėšų. Taip pat Pareiškėjas prašo atleisti nuo dalies apskaičiuotų delspinigių ir baudos. Kadangi savo skundu būtent Pareiškėjas nustato mokestinės bylos nagrinėjimo ribas, Komisija nagrinėjamą bylą spęs pagal Pareiškėjo pareikštus konkrečius reikalavimus.

Dėl Pareiškėjo piniginių lėšų likučio tikrinamojo laikotarpio pradžioje. Pareiškėjas nurodo, kad turėjo didesnę grynąją pinigų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2012-01-01), nei nustatė mokesčių administratorius, ir papildomai tik Komisijai pateikė aukščiau nurodytus septynis savo ir sutuoktinės tėvų patvirtinimus dėl lėšų dovanojimo vestuvių proga (iš viso 100700 dolerių).

Pagal MAĮ 153 str. 3 dalies nuostatas mokesčių mokėtojas privalo pateikti centriniam mokesčių administratoriui visus dokumentus (ne valstybine kalba įformintų dokumentų autentiškuosius vertimus į valstybinę kalbą) ir įrodymus, kuriais grindžia savo nesutikimą su mokesčių administratoriaus sprendimu ir savo reikalavimą. Nurodytų dokumentų ir įrodymų nepateikęs, mokesčių mokėtojas praranda teisę jais remtis tolesnio ginčo nagrinėjimo

ikiteisminėje mokestinį ginčą nagrinėjančioje institucijoje metu, išskyrus atvejus, kai apie negalimumą juos pateikti (nurodant svarbias to priežastis) buvo nurodyta pateiktame mokesčių mokėtojo skunde ar mokesčių administratorius, neturėdamas pagrindo, atsisakė priimti mokesčių mokėtojo pateiktus dokumentus ir įrodymus. Pagal MAĮ 155 str. 6 dalį Komisija, priimdama sprendimą dėl mokesčių mokėtojo skundo, neatsižvelgia ir nevertina tų mokesčių mokėtojo pateiktų įrodymų, kurie nebuvo pateikti centriniam mokesčių administratoriui, išskyrus atvejus, kai apie jų negalimumą pateikti buvo nurodyta mokesčių mokėtojo skunde centriniam mokesčių administratoriui.

Komisija, įvertinusi aplinkybes dėl Komisijos posėdyje Inspekcijos atstovo išdėstytos pozicijos vertinant Komisijai naujai pateiktus įrodymus (*Inspekcijos atstovas dėl šių įrodymų išsamiai pasisakė, juos įvertino ir padarė išvadą, kad pateikti dokumentai neįrodo faktinių aplinkybių, jog šiuose patvirtinimuose nurodytos piniginės lėšos realiai buvo perduotos sutuoktiniams, t. y., Inspekcijos atstovo nuomone, negali turėti įtakos skundžiamo sprendimo pagrįstumui*), taip pat atsižvelgusi į MAĮ įtvirtintą Komisijos tikslą – objektyviai išnagrinėti mokesčių mokėtojo skundą ir priimti teisėtą bei pagrįstą sprendimą (MAĮ 148 str. 2 d.), vadovaudamasi administracinio proceso koncentracijos ir ekonomiškumo principais, Pareiškėjo papildomai pateiktus įrodymus priima ir juos vertins kartu su kita medžiaga, esančia mokestinėje byloje.

Komisija Inspekcijos atstovo Komisijos posėdyje išdėstytai pozicijai pritaria. Patikrinimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas su sutuoktine tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2012-01-01) turėjo 17197,34 Lt grynųjų pinigų likutį ir 4485 Lt (2457,69 Lt – Pareiškėjas ir 2027,31 Lt – Pareiškėjo sutuoktinė) pinigų likutį banko sąskaitose. Minėtą grynųjų pinigų likutį mokesčių administratorius nustatė Pareiškėjo sutuoktinės atžvilgiu atlikto mokestinio tyrimo už laikotarpį nuo 2010-01-01 iki 2013-12-31 metu. Iš Vilniaus AVMI 2015-12-15 mokestinio tyrimo ataskaitos Nr. FR0686-2580 matyti, kad Pareiškėjo sutuoktinė apie numatomą atlikti mokestinį tyrimą informuota telefonu ir 2015-08-27 atvyko į Vilniaus AVMI susipažinti su užduotimi atlikti mokestinį tyrimą, atlikto mokestinio tyrimo metu teikė paaiškinimus ir kitus dokumentus, su pranešimu apie atliktą mokestinį tyrimą susipažino, t. y. Pareiškėjo sutuoktinė nuo 2015-08-27 bendravo ir bendradarbiavo su mokesčių administratoriaus pareigūnais. Mokestinio tyrimo metu Pareiškėjo sutuoktinei buvo duotas mokesčių administratoriaus 2015-10-22 nurodymas Nr. (11.48)-FR0706-9030 pateikti nekilnojamojo turto įsigijimo bei suteiktų paskolų sutartis už 2010–2013 m. laikotarpį ir juridinę galią turinčius dokumentus, pagrindžiančius nekilnojamojo turto bei paskolų suteikimo pajamų gavimo šaltinius bei pateikti informaciją apie paskolų sudarymo aplinkybes (*Pareiškėjas su sutuoktine pagal 2010-12-02 buto pirkimo–pardavimo sutartį Nr. 7410 už 351000 Lt įsigijo butą, esantį S. g.; Pareiškėjo sutuoktinė pateikė UAB "B1" visuotinio akcininkų susirinkimų protokolus ir paskolų sutartis už laikotarpį nuo 2008-09-25 iki 2010-02-12, pagal kurias Pareiškėjo sutuoktinė skolino UAB "B1" įvairias pinigų sumas*). Taigi jau mokestinio tyrimo metu Pareiškėjo sutuoktinės buvo paprašyta nurodyti apie iki tikrinamojo laikotarpio turėtus pajamų šaltinius ir juos pagrįsti. Mokestinio patikrinimo metu sutuoktiniai taip pat teikė paaiškinimus apie jų šeimos pajamų šaltinius, iš kurių buvo dengiamos sutuoktinių išlaidos. Tačiau nei Pareiškėjo sutuoktinė mokestinio tyrimo ir mokestinio patikrinimo metu, nei Pareiškėjas mokestinio patikrinimo metu teiktuose paaiškinimuose apie turėtus pajamų šaltinius net neužsiminė apie iš tėvų gautą vestuvių dovaną (100000 JAV dolerių), nors ir teigė, kad iš Kinijoje gyvenančių giminaičių gauna paramą pinigais, taip pat sutuoktiniai neginčijo nustatyto piniginių lėšų likučio tikrinamojo laikotarpio pradžioje, teikdami skundus Inspekcijai, t. y. nei vienas iš sutuoktinių nenurodė apie tai, kad turėjo kitoki, t. y. didesnę nei 17197,34 Lt grynųjų piniginių lėšų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžioje. Be to, Komisija pažymi, jog po atlikto mokestinio

patikrinimo, kai nustatomi pažeidimai, susiję su nedeklaruotomis ir nustatyta tvarka neapmokestintomis gautomis pajamomis, ir dėl šios priežasties apskaičiuojami mokėtini mokesčiai, mokestinio ginčo nagrinėjimo metu mokesčių mokėtojo pateikti papildomi įrodymai dėl jo turėtų pajamų šaltinių (*nenurodytų patikrinimo metu*) yra vertintini kritiškai. Šiuo klausimu LVAT 2011-01-03 sprendime adm. byloje Nr. A-556-1632/2010 akcentavo, „kad tai nėra draudžiama, tačiau užkerta galimybę tikėti pareiškėjo sąžiningumu. Mokesčių mokėtojo pareiga padėti visapusiškai išsiaiškinti aplinkybes, kad būtų priimtas kuo objektyvesnis sprendimas, vykdyta netinkamai.“ Taigi ginčo atveju Pareiškėjo ir jo sutuoktinės elgesys pateikiant naujus įrodymus tik Komisijai negali būti vertinamas kaip sąžiningas naudojimas MAĮ įtvirtintomis teisėmis, t. y. nekeliantis įtarimų apie bandymą išvengti mokestinių prievolių.

Komisija taip pat pažymi, jog dėl įrodymų vertinimo, kai, remiantis įvairiais civiliniais sandoriais, įrodinėjamas mokesčių mokėtojo gautų pajamų realumas, LVAT, kuris, vadovaudamasis Administracinių bylų teisenos įstatymo 15 straipsniu, formuoja vienodą administracinių teismų praktiką taikant įstatymus, 2007-03-15 nutartyje adm. byloje Nr. A¹⁷-301/2007 (publikuota: „Administracinė jurisprudencija“, 2007, Nr. 11) yra išaiškinęs, jog įrodinėjimo dalykas šiuo atveju yra aplinkybės, ar pinigų sumos mokesčių mokėtojui realiai buvo ar nebuvo perduotos, t. y. gautos ar negautos pajamos. Šios aplinkybės turėtų būti įrodinėjamos tiesioginiais įrodymais, iš kurių galima daryti vienareikšmę išvadą apie įrodinėjimo dalyką sudarančias aplinkybes (pavyzdžiui: mokėjimo pavedimai, patvirtinantys lėšų judėjimą; asmenų, iš kurių pajamos neva gautos, paaiškinimai apie tai, kad lėšos perduotos ar neperduotos; kitų liudytojų, galinčių patvirtinti ar paneigti lėšų perdavimą, parodymai). Įstatymas nedraudžia įrodinėti ir netiesioginiais įrodymais, t. y. įrodymais, daugiareikšmiai susijusiais su įrodinėjimo dalyką sudarančiomis aplinkybėmis (pavyzdžiui, įrodymai apie tai, kokiomis lėšomis galėjo disponuoti asmuo, iš kurio galėjo būti gautos pajamos; įrodymai apie gautų lėšų panaudojimo aplinkybes ir pan.). Tokio pobūdžio bylose išvada apie tai, kad mokesčių mokėtojas nepagrindė pajamų, neturėtų būti daroma vien netiesioginių įrodymų pagrindu (pavyzdžiui, įrodymai apie tai, kad paskolos davėjas neturėjo teisėtų pajamų). Tokios praktikos LVAT laikėsi ir priimdamas vėlesnes nutartis: 2011-02-04 adm. byloje Nr. A-438-201/2011, 2011-04-01 adm. byloje Nr. A⁴³⁸-953/2011, 2011-09-15 adm. byloje Nr. A⁴⁴²-2502/2011, 2015-02-10 adm. byloje Nr. (e)A-110-438/2015, 2015-03-02 adm. byloje Nr. A-690-556/2015 ir kt.

Komisijos vertinimu, mokesčių mokėtojo įpareigojimas pagrįsti atitinkamų pajamų šaltinius reiškia, kad jo nurodomi pajamų šaltiniai turi būti realūs, o pateikti įrodymai apie piniginių lėšų gavimą iš atitinkamų šaltinių atspindėti realiai susiklosčiusias faktines aplinkybes, ypač tais atvejais, kai gautų pajamų šaltinis yra ne paties mokėtojo veikla, o kito asmens gautos pajamos. Todėl turi būti pateikti pakankami ir neginčijami įrodymai, kad atitinkamo dydžio pajamos realiai yra gautos konkrečiu nurodytu būdu iš nurodyto pajamų šaltinio, t. y. šaltinis turi būti ne tik realus, bet ir turi būti objektyviais duomenimis patvirtintos aplinkybės, kad lėšos realiai perduotos mokėtojui (LVAT 2011-09-09 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-3513/2011).

Komisija, vertindama Pareiškėjo argumentus dėl papildomai pateiktų įrodymų (patvirtinimų) visų byloje surinktų įrodymų kontekste, nurodo, jog byloje nėra pateikti objektyvūs įrodymai (pavyzdžiui, mokėjimo pavedimai, patvirtinantys lėšų judėjimą), iš kurių galima būtų daryti vienareikšmę išvadą apie piniginių lėšų Pareiškėjui ir / ar sutuoktinei dovanojimą laikotarpiu nuo 2007-10-13 iki 2013-09-29. Pareiškėjas su sutuoktine faktinę aplinkybę dėl iš viso gautų 100700 JAV dolerių (grynaisiais pinigais) grindžia tik savo tėvų patvirtinimais (*kaip minėta, pateiktais tik Komisijai, jau po atlikto patikrinimo, žinant visas teisiškai reikšmingas aplinkybes dėl Pareiškėjo apmokestinimo*), t. y. asmenų, galimai suinteresuotų padėti Pareiškėjui ir jo sutuoktinei pagrįsti iš nenustatytų šaltinių gautas pajamas. Įvertinusi išdėstytas aplinkybes, Komisija neturi pagrindo kitaip vertinti skundžiamame sprendime ir Inspekcijos atstovo Komisijos posėdyje išdėstytos pozicijos, kad faktiškai

sutuoktiniai tikrinamojo laikotarpio pradžioje turėjo mokestinio patikrinimo metu nustatytą 17197,34 Lt grynąjų piniginių lėšų likutį.

Dėl Pareiškėjo argumentų, kad jis nemoka lietuvių kalbos. Komisija pažymi, kad tiek Pareiškėjo patikrinimo metu (*Pareiškėjas pasirašė, kad susipažino su 2015-12-18 pavedimu tikrinti Nr. (4.65) FR0773-3492 ir su 2015-12-21 pranešimu apie mokestinį patikrinimą Nr. (4.65) FR0663-646; 2016-02-04 paaiškinime Nr. (4.65)-339-KD-260, surašytame lietuvių kalba, ranka rusų kalba parašė, kad jam perskaityta ir išversta ir jis viską suprato ir pasirašė; Pareiškėjas mokesčių administratoriui teikė paso kopijas pasirašydamas 2016-03-21 pateiktų dokumentų lydraštį*), tiek mokestinio ginčo metu (*lietuvių kalba surašytame skunde Inspekcijai (gautas Inspekcijoje 2016-06-30) nors ir nurodyta, kad prieštaringi paaiškinimai kyla dėl kalbos barjero, tačiau nurodyta, kad kilus klausimų, skambinti mano vertėjui R. N. tel. Nr. +37060784443*), t. y. iki skundo pateikimo Komisijai Pareiškėjas prieštaravimų, pageidavimų ar nesutikimo argumentų dėl bendravimo (*kalbos supratimo*) su mokesčių administratoriaus pareigūnais nenurodė ir prašymų dėl vertėjo paslaugų nepateikė. Atvirksčiai, iš skundo Inspekcijai sprendžiama, kad vertėją Pareiškėjas turėjo, iš kitų paminėtų dokumentų matyti, kad šių dokumentų turinį Pareiškėjas suprato ir šias aplinkybes patvirtino savo parašu. Vadinas Pareiškėjas yra ėmėsis veiksmų, susijusių su skundžiamo sprendimo ar kitų dokumentų vertimu į jam suprantamą kalbą. Be to, kaip minėta, mokesčių administravimo veiksmus Pareiškėjo atžvilgiu Vilniaus AVMI atlieka nuo 2015 metų. Taigi Komisijai nurodytas argumentas dėl lietuvių kalbos nemokėjimo (nesupratimo) laikytinas Pareiškėjo gynybine pozicija šiame mokestiniaame ginče. Komisija taip pat pažymi, kad nors skunde Komisijai nurodyta, kad tik sudaręs teisinių paslaugų sutartį, Pareiškėjas yra tinkamai atstovaujamas ir gali pateikti visus patikrinimui reikalingus dokumentus bei išsamius paaiškinimus, tačiau Komisijos posėdyje, apie tai pranešus, nedalyvavo nei pats Pareiškėjas, nei jo advokatas. Atsižvelgus į išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad šiuo atveju Pareiškėjo nurodytas argumentas dėl lietuvių kalbos nemokėjimo ar neva pažeistos jo teisės turėti vertėją nesudaro pagrindo kitaip vertinti mokesčių administratoriaus nustatytų aplinkybių ir surinktų įrodymų, lėmusių Pareiškėjo apmokestinimą.

Dėl atleidimo nuo GPM delspinigių ir baudos. Pareiškėjui apskaičiuoti 1292,93 Eur GPM delspinigiai ir skirta minimali 10 proc. dydžio 510 Eur GPM bauda. Iš Pareiškėjo skundo ir patikslinto skundo sprendžiama, kad Pareiškėjas Komisijos prašo atleisti jį nuo dalies GPM delspinigių ir GPM baudos mokėjimo, vadovaujantis teisingumo ir protingumo principais. Pareiškėjas pažymi, kad jam apskaičiuoti delspinigiai ir bauda sudaro 35 procentus apskaičiuoto GPM.

Komisija nurodo, kad Pareiškėjui apskaičiuotų delspinigių suma (1292,93 Eur) sudaro 25,3 proc. apskaičiuotos GPM sumos (5103,40 Eur).

Atleidimo nuo apskaičiuotų delspinigių ir baudų pagrindai įtvirtinti MAĮ 100 ir 141 straipsniuose. Tačiau Komisija pažymi, kad LVAT savo praktikoje vadovaujasi ne tik MAĮ įtvirtintais atleidimo nuo delspinigių (baudų) pagrindais, bet ir laikosi pozicijos, kad sprendžiant mokesčių mokėtojų atleidimo nuo apskaičiuotų delspinigių (baudų) klausimus, turi būti vadovaujama teisingumo ir protingumo kriterijais (*pavyzdžiui: 2013-09-30 nutartis adm. byloje Nr. A-575-1470/2013, 2014-01-29 nutartis adm. byloje Nr. A⁴³⁸-154/2014, 2014-10-23 nutartis adm. byloje Nr. A-442-1919-14, 2015-01-20 nutartis adm. byloje Nr. A-47-556/2015*).

Komisija nurodo, kad MAĮ 141 str. 1 dalies nuostatų dėl atleidimo nuo baudos taikymas yra sąlygotas ir MAĮ 141 str. 2 dalyje nustatytų reikalavimų – mokesčio mokėtojas turi būti sumokėjęs priskaičiuoto mokesčio sumą arba šio mokesčio sumokėjimo terminas nustatyta tvarka turi būti atidėtas ar išdėstytas. Skundo nagrinėjimo Komisijoje metu nenustatyta, kad Pareiškėjas būtų sumokėjęs apskaičiuotą GPM ar jo mokėjimas būtų atidėtas ar išdėstytas (tokių duomenų nėra ir ginčo byloje), todėl atleidimas nuo paskirtos baudos nespėtinas.

Dėl atleidimo nuo delspinigių Komisija pažymi, kad MAĮ 8 str. 3 dalyje yra nustatyta, jog mokesčių administratorius, administruodamas mokesčius, privalo vadovautis protingumo ir teisingumo kriterijais. Mokesčių teisingumo principas yra neatsiejamas nuo minėtame straipsnyje įtvirtintos mokesčių administratoriaus pareigos, administruojant mokesčius, vadovautis protingumo ir teisingumo kriterijais. Mokesčių administratorius savo veikloje turi vadovautis ne tik formaliomis mokesčių teisės aktuose nustatytomis taisyklėmis, bet ir minėtais kriterijais (LVAT 2007-11-29 nutartis adm. byloje Nr. A¹⁷-1086/2007). Aiškinant minėtų kriterijų taikymą, kaip jie suprantami LVAT praktikoje, pastebėtina, jog mokesčių administravimo procedūrose protingumo ir teisingumo kriterijaus taikymas yra ypač aktualus tais atvejais, kai nėra pakankamai duomenų (esant duomenų prieštaravimui), leidžiančių vertinti ar tinkamai ir objektyviai atliktos atitinkamos administravimo procedūros. Įvertinus ginčo metu nustatytas aplinkybes bei pateiktus dokumentus, konstatuotina, jog nagrinėjamu atveju Pareiškėjo mokestinis patikrinimas objektyviai vyko 4 mėnesius. Komisijos nuomone, 4 mėnesiai laikytini protingumo kriterijus atitinkančiu laikotarpiu mokestiniam patikrinimui atlikti. Bylos duomenys taip pat nesudaro pagrindo konstatuoti buvus kokius nors neteisėtus ir nepagrįstus mokesčių administratoriaus veiksmus (pvz., sąmoningą vengimą vertinti gautą informaciją, mokestinio patikrinimo vilkinimą ar pan.), be to, jokio mokesčių administratoriaus veiklos neteisėtumo (prieštaravimo teisės aktų reikalavimams) nenurodo ir Pareiškėjas (argumentai dėl teisės į vertėją išdėstyti aukščiau). Dėl apskaičiuotų delspinigių dydžio nurodytina, kad vien santykinai didelės apskaičiuotų delspinigių sumos savaime nesudaro pagrindo sumažinti delspinigius ar atleisti nuo jų mokėjimo. Pareiškėjas nevykdė savo mokesčių teisės aktais įtvirtintų pareigų mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo srityje, mokėtinas į biudžetą GPM apskaičiuotas mokesčių administratoriaus iniciatyva kontrolės procedūrų metu, o apskaičiuoti GPM delspinigiai vertintini kaip Pareiškėjo pasirinkto elgesio modelio pasekmė. Neapibrėžtų įstatymų leidėjo aplinkybių, kurios lemtų teisingumo bei protingumo kriterijų taikymą, kartu delspinigių mažinimą ar atleidimą nuo jų būtent šiais pagrindais, nenustatyta. Taigi taikyti MAĮ 8 str. 3 dalyje įtvirtintų principų ir atleisti Pareiškėją nuo delspinigių nėra pagrindo.

Dėl išreikšto prašymo pavesti atlikti Pareiškėjo pakartotinį mokestinį patikrinimą. Komisija pažymi, jog pagal MAĮ 155 str. 4 dalies 5 punkto nuostatas skundo perdavimas centriniam mokesčių administratoriui nagrinėti iš naujo yra galimas tik tais atvejais, kai būtina naujai atlikti tam tikrus mokesčių administratoriaus kompetencijai priskirtus objektyvius veiksmus, susijusius su teisiškai reikšmingų aplinkybių, kurios trukdo priimti teisėtą bei pagrįstą sprendimą dėl kilusio mokestinio ginčo, pašalinimu (pavyzdžiui, iš naujo pakartoti tam tikras administracines procedūras, surinkti papildomų įrodymų, iširti nenagrinėtas faktines aplinkybes, įrodymus ir pan.). Nagrinėjamu atveju nesusiklostė tokia situacija, jog byloje pateiktų įrodymų pagrindu Komisija negalėtų priimti sprendimo iš esmės, todėl Pareiškėjo prašymas dėl jo skundo perdavimo mokesčių administratoriui nagrinėti iš naujo atmestinas. Kaip minėta, vien Pareiškėjo papildomai pateikti įrodymai (tėvų patvirtinimai) nesudaro pagrindo kitaip vertinti mokesčių administratoriaus išvados, jog tikrinamojo laikotarpio pradžioje Pareiškėjas ir jo sutuoktinė turėjo mokestinio patikrinimo metu nustatytą 17197,34 Lt grynujų piniginių lėšų likutį.

Atsižvelgdama į visas nurodytas aplinkybes, Komisija konstatuoja, kad ginčijamas Inspekcijos sprendimas yra teisėtas ir pagrįstas, todėl tvirtintinas. Pareiškėjas taip pat neatleistinas nuo apskaičiuotų GPM delspinigių mokėjimo.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 100 straipsnio 2 dalimi, 155 straipsnio 4 dalies 1 punktu ir 156 straipsnio 1 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

1. Atnaujinti Pareiškėjo 2016-09-05 skundo nagrinėjimą.
2. Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos 2016-08-12 sprendimą Nr. 68-213.
3. Neatleisti Pareiškėjo nuo apskaičiuotų 1292,93 Eur GPM delspinigių mokėjimo.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 str. 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 str. 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Veršeliene

Komisijos nariai

Martynas Endrijaitis

Rasa Stravinskaitė

Andrius Venius

Lina Vosyliene